

La patruzeci de ani de la debut, Fănuș Neagu revine în actualitatea literară – pe care, de altfel, n-a părăsit-o niciodată – cu volumul “O corabie spre Bethlehem”, al cărui titlu poate servi de parafrază (dat fiind stop-cadrul final) la cronică de televiziune realizată de Teatrul Național de Televiziune după romanul din 1976, versiunea revăzută: **Frumoșii nebuni ai marilor orașe**. O tentativă hazardată, încă una, a regizorului Constantin Dicu, care trece cu nonșalanță de la fantasticul eliadesc la pitorescul bizar al prozei scriitorului brăilean, ignorând simultan și ceea ce-l refuză teatrului, și ceea ce-l recomandă filmului. Constantin Dicu n-a fost în mod special preocupat să facă să transpară pe ecran acele faimoase sinestezii ce deschid porțile spre cinema celui care s-a exer-

retină în clipa descântată când ieșim din somn”. Operatorul (de cinema !) Adrian Drăgușin are câteva încercări izbutite de “virare filmică”. De exemplu, în pregenericul panoramând un pseudo-eden grotesc și ondulatoriu, care însă e imperfect procesat, distorsionând dizgrațios fizionomiile. Cu ani în urmă, Teatrul “Maria Filotti” din Brăila a găzduit o încercare reușită de metamorfozare a acestui roman în musical. Semnând muzica prezentului televiziune, Dan Constantin a respectat însă doar prima parte a indicațiilor în care scriitorul vorbește de “cântec lăutăresc alternând cu măsuri de vals, fox și rock”, căci nici colajul de versuri aparținând lui Lucian Blaga, Nichita Stănescu, Magda I-sanos, Miron Radu Paraschivescu și Theodor Păcă nu atinge partea a doua a propoziției în care se arată că această “melo-

zâmbetul deschis o trădau de țigancă”. Cel care spune despre sine “Camil Petrescu a văzut ideea, Ramițki aude miresme” își are în Horațiu Mălăele interpretul ideal, care conferă firescul normalității, dar și farmecul inteligenței oricărei tirade rostite de acest personaj. Ovidiu Niculescu face bine dovada capacității sale “nebanești” de a convinge prin “nechezatul” juvenilului fotbalist dinamovist, militan de ocazie. Din vechea societate pare a face parte doar personajul profesorului jucat de Ion Pavlescu, călăuză spre Casa Violator, aducând în prim-plan amintirea eroilor lui Mateiu Caragiale, la care se raportează în subsidiar acest roman și care apare destul de incert configurată pe micul ecran. Sfidând o posibilă eroare de distribuție, George Alexandru se salvează nu prin “ochii negri, mari, melancolici și flămânzi, ochi de

soldat dintr-o garnizoană arabă. Dacă ochii sunt ferestrele sufletului, atunci ochii lui, mereu

O camionetă spre trecut

sat în nu puține scenarii, deși nici un film n-a reușit până acum să-i egaleze cărțile. Astfel că, din prima pagină, sub incidența privirii telespectatorului ajunge doar simplul gest mecanic din următorul citat semnificativ pentru maniera sa de sugestie – cinematografică, s-ar putea spune: “Luă o pară din fructieră și mușcă din ea lacom. În cerul gurii lui se aprinse, cu miresme, cu vânt subțire și cu lună, o livadă din Argeș. Fulgerător și numai la extremitatea simțurilor, zări spre fundul livezii o fântână veche și pe marginea ei, o fată cu sâni goi, probabil avidă de dragoste. Treaz și bine odihnit, ar fi reținut imaginea până ce fata ar fi căpătat contur, fiindcă avea o dexteritate uimitoare de a aduce cu fața spre lumină și adevăr siluetele de ceață care ne apar pe

die” ar fi o “aiureală iritantă, bocete și bufonadă de circ de provincie și jale falsă”. Tocmai acest dram de nebunie lipsește, văduvind-i de substanță pe eroii lăsați pradă doar frusteții textului, de care se apără fiecare cum poate. Maia Morgenstern, cu distincția care-i înnobilează orice apariție, inclusiv acest personaj al Astei Dragomirescu, actrița care-i obsedează pe cei trei crai de... curtea nouă: “Pentru ei, Asta Dragomirescu nu-i decât o căldare de foliculină”. Este afirmația protagonistului înnebunit de eroina care, la rândul ei, se delimitează de regnul masculin: “Tu și El sunteți pleava câinii mele !”. Spre deosebire de voluptuoasa Zaraza, care a găsit în Daniela Nane o entuziastă interpretă ce se conformează caracterizării succinte a prozatorului: “tenul, camația,

umezi, bătând în verde fosforescent în clipele de extremă emoție, exprimau spaimă, o spaimă întinsă peste treizeci de ani de viață”, ci prin aparițiile de generic propriu-zis, în care își asumă parțial farmecul potențial/virtual al dizeurului bântuit nu doar de buimaca mahmureală, ci și de nostalgii melancolice. Ioan Chelaru în Tudor Fluture, fostul coleg de profesorat rural al lui Ramițki, a știut să speculeze ceva din portretul personajului literar: “cap de câine, ras, biciuit și mușcat în ceafă de alt câine, înșurubat pe un trup mic, devorat de excese sau de o foame insuportabilă în anii copilăriei”, și anume dinamismul volubil care face posibilă secvența vânătorii de câini, excesiv dilatată în economia primei părți.

Irina Coroiu